

Ur innehållet:
SAM 2005
Utbetalning av stöd
Djuraktuell
Kurser

Lantbruks Info

Nr 3 September 2005

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

September 2005

Lantbruksledaren	3
SAM 2005	4
Växelkurs och stödbelopp 2005	5
Arbetet med skogliga strategier och Norrtäljeprojektet går hand i hand.....	7
Djuraktuellt.....	8
Hästen och betesmarken – ämne för tematräff på Övergrans Lantbruk	10
Annonser	13
Telefonlista.....	19

I redaktionen: Lena Andersson Webrink,
Jan Emmervall, ansvarig utgivare, 08-785 49 07
Delar av denna skrift finansieras inom ramen för länsmiljöprogrammet i
Stockholms län av Svenska staten och EU gemensamt.
Utgivningsdag 16 september 2005.
Foto framsidan: Lena Andersson Webrink.

Lantbruksledaren

Antalet SAM ansökningar slog i år alla rekord. Vi fick en ökning med över 30 procent och är nu uppe i nästan 2200 ansökningar. Det är glädjande att nästan 900 ansökningar kom in elektroniskt. Det är en ökning med 75 procent jämfört med 2004. Vi kommer att fortsätta argumentera för fler elektroniska ansökningar.

Självklart innebär det ökade antalet inkomna ansökningar mer arbete, men hittills har allt fungerat mycket bra och vi håller de tidsramar som vi dragit upp.

Det fortsatta arbetet under hösten innebär ett högre tempo än tidigare år. Vi ska vara klara med en stor del av arbetet redan till 1 oktober för att stödrätterna ska kunna delas ut till årsskiftet. Du kan läsa mer längre fram om vilka olika datum som gäller.

Det nya miljö- och landsbygdsprogrammet kommer att starta från och med 2007. Vi vet ännu inte hur det kommer att utformas eller hur övergången mellan det nuvarande och det kommande kommer att bli. Ni som har projekt- och investeringsstöd måste dock komma ihåg att vi

måste ha era redovisningar till den sista maj 2006 för att vi ska hinna med utbetalningen inom nuvarande programperiod.

Kursverksamheten flyter på mycket bra. Det är stort intresse för de aktiviteter som anordnas. Tillsammans med länsstyrelserna i Uppsala och Västerås hade vi i våras en gemensam tematräff rörande hästen och betesmarken. Cirka 140 personer kom och lärde sig nya saker, samt inte minst talade med likasinnade. Hade du inte möjlighet att delta så kan du läsa reportaget längre fram.

Lantbruksinfo som du nu håller i din hand har under årens lopp genomgått vissa moderniseringar. De signaler vi får är att skriften är uppskattad. Vi håller nu på att se över hur det framtida Lantbruksinfo ska se ut och distribueras för att du som läsare ska få så stor nytta som möjligt av vår information. Inför det här arbetet är vi mycket tacksamma för dina synpunkter. Hör av dig till under-tecknad eller Lena Andersson Web-rink och berätta hur du tycker att vi ska utforma informationen.

Jan Emmervall
Lantbruksdirektör

SAM 2005

Årets handläggning av SAM

I år har Länsstyrelsen fått in 2196 st SAM-blanketter. Det är en ökning med 32 % jämfört med 2004. Av dem har 536 st skickats in via SAM Internet, vilket är en ökning med nästan 85 % mot 2004.

Konsulternas EDI-överföring har också ökat, och totalt sett är det närmare 41 % av ansökningarna som skickats in elektroniskt.

De som lämnat in ansökan elektroniskt har bättre ansökningar med mindre fel. Vanliga fel i pappersblanketten är fortfarande att man glömt att fylla i grödkoder.

I år har vi väldigt mycket arbete med kartredigeringar på nya nytilkomna block. Många block är också översökta eller dubbelsökta, d v s fler än en brukare har sökt för samma mark. Vi har skickat ut ett stort antal brev och ber er att svara skriftligt så snart som möjligt så att vi kan handlägga er ansökan klart.

Tidsplan för 2005

För att Jordbruksverket ska ha tillräckligt med underlag för att fatta beslut om grundbeloppets storlek krävs att Länsstyrelsen är klar med minst 75 % av handläggningen till den 1 oktober. Det är också bara de brukare vars ansökan är färdighand-

laggd den 1 oktober, som kan komma med i Gårdsstödets första utbetalning, som är planerad till den 2 januari.

Den 22 november måste i stort sett all handläggning och 95 % av alla kontroller vara klara. Detta är en förutsättning för att Jordbruksverket ska kunna fastställa och besluta om stödrätterna senast den 31 december. Vidare kan de som är klara till den 22 november komma med i den andra utbetalningen som är planerad till den 31 januari.

Önskvärt är dock att så många som möjligt blir klara redan den 1 oktober. Är det för många kvar till den 22 november kommer det att bli svårt att hålla tidsplanen med en andra utbetalning den 31 januari.

Observera att utbetalningsplanen kan komma att ändras!

Aktuell utbetalningsplan kommer att finnas på Lantbruksenhetens hemsida, www.ab.lst.se/lantbruk.

Viveka Appeltofft

Växelkurs och stödbelopp 2005

Växelkursen den 30 september gäller för direktstöden

Kommissionen har beslutat att det är växelkursen den 1 oktober 2005 som ska gälla för utbetalning av alla direktstöd. Eftersom den 1 oktober är en lördag, innebär det att det är växelkursen den 30 september som är gällande.

Direktstöden är följande:

- Gårdsstödet
- Handjursbidraget
- Mjölkbidraget
- Stöd för proteingrödor
- Stöd för energigrödor
- Stöd för kontrakterad stärkelsepotatis
- Produktionsstöd för torkat foder

Ersättningsnivåer

Ersättningen för betesmarker är fastställd sedan tidigare och är 125 euro/ha. För åkermarken är inte ersättningsnivån fastställd ännu. Först den 1 oktober, då minst 75 % av handläggningen ska vara klar, kan Jordbruksverket fastställa värdet på grundbeloppet för respektive region.

Tidsplan för utbetalning av 2005 års stöd

Den första utbetalningen för miljöersättning är den 14 oktober. I

Stockholms län ska ca 23.5 miljoner kronor betalas ut (2004 17.4 milj.); totalt i landet ca 1 miljard kronor. Det är främst de brukares ansökningar som är felfria, och där ingen överlåtelse eller uttag till fältkontroll skett, som har möjlighet att komma med vid den första utbetalningen. De miljöstöd som vi räknar med kommer att betalas ut i Stockholms län den 14 oktober är följande:

- Ekologisk produktion (exklusive djurtillägg för nöt)
- Skyddszoner
- Betesmarker och slåtterängar
- Öppet och varierat odlingslandskap
- Våtmarker
- Utrotningshotade husdjursraser (handläggs av SJV)

Stöd som betalas ut den 2 januari är:

- Gårdsstöd,
 - Handjursbidrag (delutbet. 60%)
 - Mjölkbidrag
 - Proteingrödor
 - Miljöersättning för vallodling
 - Kompensationsbidrag
 - Natur- och kulturmiljöer
- 2:a utbetalningen av övriga miljöstöd inklusive djurtillägg för nöt för ekologisk produktion.

Resterande utbetalningar är planerade till den sista vardagen varje månad med start 31 januari. De datum som anges i planen är den dag då pengarna är bokförda på ditt konto. Tidpunkten på dagen när du får pengarna insatta på ditt konto kan variera mellan olika banker och styrs inte av Jordbruksverket. Den 17 mars betalas stöd för energigrödor ut.

Handjursbidragets slutbetalning sker den 28 april.

Observera att utbetalningsplanen kan komma att ändras! Aktuell utbetalningsplan kommer att finnas på Lantbruksenhetens hemsida, www.ab.lst.se/lantbruk.

Viveka Appeltofft

Ändringar i jordförvärvslagen

Riksdagen har beslutat om vissa ändringar i jordförvärvslagen som har trätt i kraft den 1 juli 2005.

Lagen gäller vid förvärv av lantbruksegendom. Som tidigare gäller att det för privatpersoner krävs tillstånd bara i de delar av länet som i jordförvärvslagens mening är glesbygd (skärgården). Möjligheten till så kallat bosättningsåtagande har tagits bort. Förvärvare som varit mantalsskriven minst ett år i glesbygd i den kommun där förvärvsegendomen är belägen behöver inte tillstånd utan kan söka lagfart direkt.

För juridiska personer (bolag m.fl.) krävs alltid tillstånd vid förvärv från en fysisk person eller ett dödsbo. Vid förvärv mellan juridiska personer krävs tillstånd endast om egendomen är belägen inom glesbygd.

Även ansökningsavgifterna för förvärvstillstånd har ändrats och är från och med den 1 juli 2005 för privatpersoner 3 200 kr. För juridiska personer är avgiften 5 000 kr, såvida inte egendomens värde överstiger fem miljoner kr, då avgiften är 11 100 kr. Avgiften ska betalas in till Länsstyrelsens postgiro 3 51 72-6 då ansökan lämnas in.

Mer info om jordförvärvslagen och ansökningsavgiften finns på Länsstyrelsens hemsida (www.ab.lst.se) och Jordbruksverkets hemsida (www.sjv.se).

För mer information kontakta gärna
Sven-Erik Svensson, tel 08-785 49 04

Arbetet med skogliga strategier och Norrtäljeprojektet går hand i hand

Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen har haft i uppdrag att redovisa hur det nationella målet om att skydda 400 000 hektar skog bör fördelas över landet samt att ge riktlinjer för arbetet – som till exempel vilka skogstyper eller miljöer som är viktiga att prioritera i reservatsarbetet. Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen överlämnade sista maj i år en *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Det var slutredovisning av regeringsuppdraget ”fördjupad strategi för långsiktigt skydd av värdefulla områden på skogsmark”.

Nu pågår runt om i landet ett arbete på länsstyrelser och skogsvårdsstyrelser med att ta fram länsvisa strategier för arbetet med att formellt skydda skog. I Stockholms län har arbetet med att ta fram en länsstrategi påbörjats.

Norrtäljeprojektet

Då Norrtälje kommun, både på länsnivå och på nationell nivå är ett nyckelbiotopstätt område väcktes många frågor hos skogsägare i kommunen kring nyckelbiotoper. I samband med en exkursion i Norrtälje bildades en samrådsgrupp för att diskutera/ behandla frågor kring nyckelbiotoper. Samrådsgruppen arbetade i ett inledningsskede med infofrågor och samverkan mellan

olika organisationer/företag och myndigheter. Hösten 2004 togs initiativ till ett projekt som fick medel från Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket. Det är ett projekt som syftar till att

- sammanställa kunskap om skogliga naturvärden i Norrtälje kommun
- utveckla och fördjupa samarbetsformer mellan myndigheter och markägare/markägarorganisationer samt myndigheter emellan
- ta fram, dokumentera och genomföra en arbetsmodell för att prioritera, gynna och skydda landskapsvärden i ett område med stor areal nyckelbiotoper.

Till projektet är knutet en styrgrupp där Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket, Skogsvårdsstyrelsen och Länsstyrelsen är representerade. En referensgrupp som stöd för projektet består av lokala intressenter från kommunen, SNF, LRF, Mellanskog, skogsbolag samt andra större skogsägare. I projektets arbetsgrupp ingår Sören Nissillä, Skogsvårdsstyrelsen Mälardalen, Per Sandberg, Mellanskog och Ulf Birgersson Länsstyrelsens naturvårdsenhet.

För arbetsgruppen, Ulf Birgersson.

Djuraktuellt

Aktuellt djurinnehav 2005

I slutet på september kommer vi att skicka ut rapporten "Aktuellt djurinnehav". Denna kommer att ligga till grund för stöd för ekologisk produktion (Lmeko), kompensationsbidrag (Lfak) och stöd för utrotningshotade husdjursraser (Lmutro).

Räkningsperioden är fr o m 1/9-2004 t o m 31/8 2005.

Är det några felaktigheter i listorna så skicka rättelser till CDB och till oss på Länsstyrelsen.

Djurkontroller – felaktigheter vid djurkontroller kan ge sanktioner på samtliga direktstöd

De flesta djurbidragen försvann när gårdsstödet infördes 2005. Men märkning och journalföring av nöt, gris och får, samt CDB rapportering av nöt är kopplat till jordbrukarstöden genom tvärvillkoren. Ett av tvärvillkorens verksamhetskrav handlar om djurmärkning och journalföring samt CDB-rapportering. Avvikelser kan ge avdrag på stöden. Mer information om tvärvillkoren finns i broschyren "God miljö för gårdens stöd"

Nya regler för märkning och journalföring av får och get

Nya regler för märkning och registrering av får och getter gäller fr.o.m den 9 juli 2005.

Anledningen till regeländringarna är att förbättra smittspårningen i händelse av ett smittutbrott t.ex av mul- och klövsjuka.

-Får och getter som är födda fr.o.m. den 9 juli 2005 ska märkas senast 6 månader efter födelsen och innan djuret lämnar produktionsplatsen, där de fötts.

Foto: Åsa Pettersson

- De djur som skall behållas minst 12 månader, ska förutom produktionsplatsnumret också märkas med djurets individnummer. Djuret ska ha två öronbrickor med förpräglade nummer.

-Djur som ska slaktas före 12 månaders ålder ska vara märkta med minst en öronbricka med produktionsplatsnummer.

Ny stalljournal för får och getter

En ny stalljournal har tagits fram av Jordbruksverket, och den kan beställas hos dem. I den nya journalen ska ytterliggare uppgifter föras in, bl.a. transporter.

Transportdokument för får och get

Fr.o.m. den 9 juli 2005 ska alla får och getter som förflyttas mellan två produktionsplatser där det är olika djurhållare, åtföljas av ett transportdokument. Om du transporterar djuren mellan två PPN där du själv är djurhållare, behöver du inte skriva något transportdokument. Om slakteriet har en av Jordbruksverket godkänd transportsedel kan denna användas istället för ett transportdokument. Det är djurhållaren på den

avsändande produktionsplatsen som ska fylla i uppgifterna i dokumentet. Vid frågor angående märkning m.m. se Jordbruksverkets hemsida, www.sjv.se, alternativt kontakta registerenheten på Jordbruksverket register@sjv.se eller tfn 036-155953

Hästpäss

Från och med 1 januari 2006 ska alla hästar oavsett ålder och ras ha hästpäss.

Ett hästpäss ska innehålla ägarens namn, hästens eget nummer, härstamning och ras samt vaccinationer och medicinska behandlingar. Det ska även finnas beskrivet hästens färg, tecken m.m.

Vid frågor kontakta din rasförening eller Svenska Hästavelsförbundet.

Anna-Karin Florman

Länets besiktningsmän för viltskada

I vårt län har vi 3 besiktningsmän för viltskada orsakade av **fredat vilt** (ej t.ex vildsvin, kanadagäss).

Norra länet - Per-Olov Sigfridsson, tel 0176-237144, 070-5334625

Södra länet - Per-Martin Larsson, tel 08-53027307, 070-6022720

Västra länet - Lars Otto Thorin, tel 08-58170246, 070-7411326

Hästen och betesmarken – ämne för tematräff på Övergrans Lantbruk

I början av sommaren anordnade länsstyrelserna i Stockholm, Uppsala och Västmanland tillsammans en tematräff i ämnet ”hästen och betesmarken”. Antalet besökare blev ca 140 st., som bland annat erbjöds föreläsningar, natur- och kulturmiljövandring samt demonstration av restaureringsarbete med häst och moderna skogsredskap.

Övergrans Lantbruk, som är vackert beläget i Mälardalen, ägs och drivs av Leif och Kristina Zetterberg. Leif inledde dagen med att berätta om gården som är på 107 ha åker och 19 ha naturbetesmarker. Leif berättade vidare om hur gården drivs idag med inriktning på upplevelser på landet (turridning, grönsaker, bo på lantgård, gårdsbutik). Nyttjandet av gårdens ekonomibyggnader har förändrats. Byggnaden där vi nu satt för att lyssna på föreläsare hade tidigare varit ett spannmålsmagasin.

Vad är en naturbetesmark?

Hanna Williamsson från länsstyrelsen i Stockholms län berättade om skillnaden mellan åkermark och betesmark. Åkermark utnyttjas eller har utnyttjats för odling, en naturbetesmark utnyttjas endast som bete. Våra naturbetesmarker har en lång historia, men tyvärr försvann flerta-

let av dessa när man började använda handelsgödsel i mitten av 1900-talet. De karaktäriseras av att de är öppna, solbelysta, magra och varierande. Detta gör dem mycket artrika. På en naturbetesmark kan man hitta Kattfot, Gullviva och Jungfrulin, bland hundratals andra växtarter.

Hanna berättade vidare om skötselkraven för naturbetesmarkerna. Det är viktigt att använda dessa som en betesresurs. När betet är slut bör djuren flyttas därifrån för att undvika tramp och gnagskador samt uppgödsling av hagen. Marken ska hållas öppen, näringsfattig och hävdad. Fördelar med hästar på denna typ av marker är att hästen är bra på att äta förvuxet och magert bete. Detta gör ett sent betespåsläpp möjligt vilket gör att många växter hinner fröa av sig. Det passar också många av dagens ridhästar, där problemet ofta är att de blir för feta.

Naturbetesmark är bra för hästen

Erland Karlsson ägare av gården Hjelmskyl i Sörmland berättade om projektet som han driver tillsammans med veterinären och f d Flyingechefen Ingvar Fredriksson, där unghästarna föds upp ute i en naturbetesmark. De får ta sig hem till ligghall, vatten och foder, men i övrigt går de fria i större naturbetesmarker. De har inga boxar, men fångas in och hanteras nästan dagligen. Enligt Erland är det gynnsamt för de unga hästarna att leva i naturbetesmark, eftersom de naturligt tränar upp bl. a. muskulatur och leder i den kuperade terrängen.

Betesdjursförmedling

På hemsidan www.bete.se kan markägare/djurägare komma i kontakt med varandra när man önskar söka efter betesmark till sina betesdjur eller betesdjur till sin betesmark. Annonserna är sorterade läns- och kommunvis.

Riktad avmaskning

Eva Osterman-Lind, veterinär vid SVA berättade om vilka parasiter man bör se upp med som hästägare. De skadligaste och mest viktiga maskarna att känna till är stora och små blodmaskar samt spolmasken.

Dessa kan inte utrotas, men man kan förebygga deras angrepp genom att bryta deras livscykel, exempelvis genom att mocka rasthagar 1-2 ggr per vecka. Symtomen på en häst med angrepp av mask är avmagring samt diarré. Riskgruppen är oftast yngre hästar vid stuterier.

Genom betesplanering kan man förebygga angrepp, t ex genom att låta de yngsta djuren få de renaste betena. Ett rent bete är ett bete som fått vila en säsong från hästar. Att utnyttja andra djurslag, nöt och får är ett annat bra sätt att minska riskerna av angrepp då djurslagen ej angrips av varandras parasiter.

När det gäller avmaskning har trenden gått mot mer riktad avmaskning. I stället för att regelbundet avmaska så tar man träckprov som analyseras på parasitföremkomsten. Finns ingen mask i provet så är det onödigt att lägga ut pengar på avmaskning. Rutinmässig avmaskning och stort användande av avmaskningsmedel har också medfört att vissa av maskarna blivit resistenta mot vissa av preparaten. Därför bör det ligga i allas intresse att hitta alternativa lösningar då det är möjligt. Analyser av träckprover utförs bl. a. vid SVA i Uppsala samt vid Vidilab i Enköping

Bra bete = bästa staketet

Linda Kjellberg, lärare vid Ridskolan på Strömsholm, pratade om hästen som betesdjur.

Hästen är ett stäppdjur som passar för att beta. I fritt tillstånd betar hästen 14-17 timmar per dygn. Ett bra "hästbete" innehåller tillräckligt med bete, hästkompisar, friskt vatten, lämpligt stängsel samt sol- och vindskydd. Skötseln på betet utgörs av daglig tillsyn, påfyllning av vatten samt en bedömning av betestillgången. På försommaren är betet näringsrikt och innehåller mycket energi och protein. Innehållet av energi och protein minskar under sommaren medan växtråden ökar. Att tänka på vid utfodring av häst är att hästen är en grovfoderätare och i sin grovtarm har den mikroorganismer som jäser fodret till energi. Att utfodra hästen är att utfodra dess mikroorganismer och dessa är känsliga för foderbyten. Det tar 5-6 veckor för tarmfloran att ställa om sig, t ex vid ett betessläpp. När en häst släpps på bete är det viktigt att fundera över om hästen ska tillväxa på betet eller endast ha bete till sitt underhåll. En växande häst, eller ett digivande sto kan behöva tillskott om betet inte är tillräckligt. En naturbetesmark kan passa bra till en vuxen häst "på semester".

Aktiva arbetshästar

Många fann också vägen till skogsbrynet där Tom Meurling och Jonny Nord demonstrerade hur arbete med häst kan gå till i skogen eller vid restaureringsarbete i en betesmark med hjälp av moderna skogsredskap. De körde både med ett par pampiga nordsvenskar, som drog en griplastare, och en fjordhäst som drog skogskälkar.

Vi vill passa på och tacka de som ställt upp från Övergrans Lantbruk där de dessutom skötte om kaffe- och matförsäljning samt de utställare och föreläsare som deltog.

Åsa Pettersson
08-785 41 97

Välkommen till en kursdag med temat
Användning och tillverkning av de
biodynamiska preparaten
Lördagen den 24 och söndagen den 25 september 2005
Platsen är Skillebyhom i Järna

Kursen riktar sig till yrkesverksamma trädgårdsmästare och lantbrukare. Medverkande föreläsare och kursledning är Thomas Lüthi, utbildningsledare vid Skillebyholm, Lasse Helander, rådgivare i Biodynamiska föreningen samt Ulrike von Schoultz, näringsrådgivare

Anmälan senast den 19 september till Stiftelsen Skillebyholm,
153 91 JÄRNA, Telefon 08-551 577 85, Fax: 08-551 579 76
E-mail: info@skillebyholm.org

För utförligare program, se Lantbruksenhetens hemsida, www.ab.lst.se/lantbruk

Kursen är kostnadsfri för trädgårdsmästare och lantbrukare och finansieras av Läns-
miljöprogrammet i Stockholms län, med gemensam finansiering av svenska staten och EU

Inbjudan till gårdsvandring och kurs i
ekologisk grisproduktion

Torsdagen den 6 oktober kl 10 – 16
Samling vid Åsbergby gård, Knivsta

Hushållningssällskapet anordnar tillsammans med Swedish Meats en introduktionskurs i ekologisk grisproduktion. Du får tillfälle att stifta bekantskap med en ekologisk grisproducent som visar upp sitt stall och grisar på betet. Swedish Meats bjuder på grillad ekologisk gris till lunch. Därefter pratar vi om förutsättningar, foderblandningar, marknad och ekonomi. Medverkar gör Swedish Meats, Lantmännen och Hushållningssällskapet.

Anmälan senast torsdagen den 29 september till Hushållningssällskapets växel, 018-56 04 00, eller Lennart Johansson Swedish Meats, 0346-578 12. Kursansvarig är Maria Alarik, HS, 018-560 407, 070-661 69 20.

Kursen är kostnadsfri för deltagarna och finansieras av EU och Svenska staten

Studieresa den 4-6 oktober till ”Ostriket” Jämtland

Jämtland är troligen det landskap i Sverige som kan visa upp flest småskaliga mejerier. Under en tredagars studieresa kommer vi att besöka inte mindre än fem av dem. Logi för de båda övernattningsarna är valda för sin typiskt jämtländska karaktär.

Tisdag 4 oktober

Avresa med buss, tidig morgon från Stockholm, via Uppsala och Gävle. Besök på **Tevekvorn, Järvsö** och lunch på **Järvsöbaden**. Första besök i Jämtland blir **ÖstvalLEN i Hede**, med nybyggt **mobilt mejeri**. Produkter; av komjölk ”gammelosten”, messmör, ”gum”- traditionell fädbodrätt mm Middag och logi **Höglunda Gårdsvårdshus, Sanderåsen**.

Onsdag 5 oktober

Oviken ost, Hæggen. Produkter; yoghurt, fetaost, blåmøgelost och mjuka ostar, av färmjölk. **Rösta mejeri, Ås**, Åsbygdens Naturbruksgymnasium. Ost från get -och komjölk. Lunch, **Åsbygdens naturbruksgymnasiet**. Besök på **Eldrimner, Ås**, resurscentra för produktutveckling och kunskapsöverföring inom hantverksmässig småskalig livsmedelsproduktion. **Skärvångens bymejeri, Föllinge**, Blåmøgelost av komjölk. **Västa vika, Stångviken**, tunnbrödsbageri och förädling av bär och svamp. Middag och logi i **Nygården, Åflo**.

Torsdag 6 oktober

Besök på **Kålsånga, Kaxås**, tillverkning; stenuksbakat bröd. **Stengärde Getgård, Bjärme**, med specialbyggd lagringskällare för ost. Produkter; källarlagrad ost och mese. **Moose Garden, Orrviken**, guidad visning i älghägnat. Lunch i **Orrviken**. Under hemvägen, **Berglunds Bageri, Kungsgården**. utanför Sandviken, KRAV godkänd spannmålsodling, kvarn och bageri. Kaffe och smörgås

Studiebesöken är kostnadsfria och finansieras av Länsstyrelsen och EU gemensamt. Måltider och logi till självkostnadspris.

För utförligare program se Länsstyrelsens och Hushållningssällskapets hemsidor, www.ab.lst.se respektive www.hush.se/abcd

För upplysningar samt anmäla, **senast den 26 september**, kontakta Britt Winberg, Hushållningssällskapet, tel 018- 56 04 13, e-post: britt.winberg@hush.se
VÄLKOMMEN MED DIN ANMÄLAN !

Inbjudan till en eftermiddag om RESTAURERING AV BETESMARKER

En halvdagskurs om allt som hör röjning av betesmarker till. Vilka träd ska tas bort och vilka ska vara kvar? Hur ska man resonera kring kostnader och intäkter? Vilka stöd finns att få? Utöver övningar och diskussioner erbjuder vi demonstrationer av flismaskiner, motorsågar och röjsågar.

Kursen går av stapeln den **5 oktober** i **Kärringboda naturreservat**, sydväst om Nynäshamn.

Förrutom Hanna Williamsson från Länsstyrelsen deltar Tommy Rensbo, arrendator och förvaltare av skogen i reservatet, Ove Eriksson från Råsjö Torv AB samt en representant från Skogsvårdsstyrelsen och en säljare av motorsågar mm.

Detaljerat program och vägbeskrivning skickas ut efter anmälan.

Sista anmälningsdag är den 27 september. Anmälan görs till:

Hanna Williamsson 08-785 49 38 eller

Lena Frank 08-785 49 25

Kursen är kostnadsfri för deltagarna och finansieras av EU och Svenska staten

Studieresa till Bornholm!

Planer finns att under hösten genomföra en studieresa till Bornholm för att titta på lantgårdsturism ur perspektivet småskalig förädling på gårdsnivå.

Är du intresserad av att följa med så anmäl ditt intresse till Christer Yrjas på Lantbruksenheten, 08 - 785 49 12 eller christer.yrjas@ab.lst.se, så återkommer vi med program längre fram.

Håll även utkik på länsstyrelsens hemsida, www.ab.lst.se/lantbruk.

Kurs i mjölksyrning av grönsaker

Länsstyrelsen erbjuder dig som vill förädla dina grönsaker att gå en kurs i mjölksyrning av grönsaker. Mjölksyrning är ett bra sätt att ta hand om en del av höstens skörd för att kunna sälja under andra delar av året och är också ett utmärkt sätt att förbättra näringsvärdet hos produkten.

Kursdag: Söndagen 13 november, 10-17

Plats: Adamsbergs Buffé, strax söder som Rimbo

Anmälan: Lantbruksenheten, 08 – 785 49 25

För att kunna genomföra kursen på ett bra sätt så är antalet platser begränsat till 12 så vänta inte för länge med att anmäla dig. Sista anmälningdag är 4:e november. Frågor om kursen ställs till Christer Yrjas, 08 – 785 49 12 eller christer.yrjas@ab.lst.se

Ull en växande resurs - en seminariereserie om ullförädling

Seminarieresen syftar till att ge dig som fårägare kunskap i hur man bedömer ullkvalitet, tips om hur du kan optimera kvalitén på den ull du producerar samt inspiration till produkter som ökar lönsamheten i din ullproduktion. Seminariet sker i samarbete mellan Föreningen Svenska Allmogefår och Länsstyrelsen i Stockholm. Seminariet finansieras med EU-medel. Detta innebär att seminariet är kostnadsfritt, du står själv för resor och måltider. Serien består av 4 kursdagar: 2 söndagar under hösten samt en lördag/söndag i början av 2006. Datum för kursdagarna kommer att bestämmas under augusti. Frågor om programmet ställs till Kerstin Danielsson 0730 – 520 842 och intresseanmälan görs till Länsstyrelsens lantbruksenhet på telefonnummer 08 – 785 49 25. Anmäl ditt intresse så snart som möjligt då antalet kursdeltagare är begränsat till 20. Välkomna på en intressant och lärorik seminariereserie!

SÆRIMNERMÄSSAN I ÅS 28-30 oktober

Länsstyrelsen anordnar återigen en studieresa upp till den populära mässan för småskalig livsmedelsförädling. Ta chansen att följa med på en intressant resa där gården och dess produkter står i fokus! Temat på mässan i år är "Hälsa och den hantverksmässiga maten". Under mässan kommer det att anordnas olika intressanta kurser, bl. a i karamelltillverkning, glasstillverkning, surdegsbakning, ystning och chark. Vidare arrangeras ett flertal olika föreläsningar med intressanta teman. För fullständigt program kan ni gå in på Eldrimners hemsida (www.eldrimner.com).

Vi åker upp med buss från Stockholm den 27:e oktober efter lunch för att finnas på plats i Ås då mässan startar på fredagen. På vägen upp stannar vi till i Järvsö och äter middag. Där besöker vi också gårdsbutiken "Jarsemål". Efter tre fulla dagar vänder vi sedan hemåt under sen eftermiddag den 30:e och kommer till Stockholm sent på kvällen/natten. Vi kommer att bo på en folkhögskola som ligger nära mässan.

Resan delfinansieras av svenska staten och EU. Länsstyrelsen står för resan upp till Ås samt inträdet till mässan. Deltagarna själva bekostar boende (ca 1000 kr/pers för tre nätter), mat och deltagande i kurser. Anmälan om deltagande sker till Christer Yrjas på Länsstyrelsen. Gärna via e-post. Christer.yrjas@ab.lst.se eller så via telefon 08-785 49 12. **Sista dag för bindande anmälan är den 30 september.** Observera att ni måste själva anmäla till Eldrimner vilka seminarier ni vill gå på och vilken kurs ni kommer att delta i. Enklast gör ni det via Eldrimners hemsida www.eldrimner.com.

Närproducerat foder till mjölkkor Tisdagen den 25 oktober

Denna heldagskurs tar upp de aktuella frågorna om helt ekologiska foderstater för mjölkkor och möjligheter att förbättra ekonomin med närproducerade fodermedel.

Program: Foderstater, Utfodringsteknik, KRAV-kraftfoder, Odlingsteknik av protein- och energirika grödor som ärter, lupin, åkerböna, lin och höstoljeväxter.

Föreläsare är Stina Stabo (Husdjur) och Gösta Roempke (Vo), HS-ABCD samt Niels Andresen från HS Kristianstad. Niels är husdjursrådgivare på ett flertal KRAV-mjölkgårdar med egen eller närproducerade foderstater.

Tid: Tisdagen den 25 oktober, kl 09,30 –15,30

Plats: På Norr Malma Gård, 10 km norr om Norrtälje

Anmälan: Senast den 17 oktober till Lena Frank 08-785 49 25, (lena.frank@ab.lst.se)

Kursen är kostnadsfri och finansieras av svenska staten och EU.

Inbjudan till kurser under hösten

Två kurser håller på att planeras om enkla byggnader för nötköttsproduktion respektive lammproduktion. Kurserna planeras att hållas under hösten.

Preliminärt program:

- Bygga om eller bygga nytt?
- Hur planera en byggstart
- Byggprocessen, förprovning m.m.
- Nötkreaturens alt. Fårens beteende
- Studiebesök hos lantbrukare som nyligen byggt nytt eller byggt om

Tvådagars studieresa

Även en tvådagars studieresa för att se på intressanta byggnadslösningar för nötkreatur är under planeringsstadiet tillsammans med länsstyrelserna i Uppsala och Södermanland. Resan planeras att gå till Östergötland under hösten.

Intresseanmälan: till Åsa Pettersson, 08-785 41 97

(e-post: asa.pettersson@ab.lst.se)

Lantbruksenheten

Vx 08-785 40 00

Fax 08-650 77 40

Telefonlista med direktnummer

Emmervall Jan	Lantbruksdirektör	785 49 07
Andersson Webrink Lena	Förprovning djurstallar, Lantbruksinfo	785 49 36
Viveka Appeltoft	EU-stöd	785 49 33
Bingham Jim	Kontrollansvarig, EU-stöd, SAM Internet	785 49 30
Carlsson Lars	Företagsekonomi, Strukturstöd	785 49 28
Florman Anna-Karin	Husdjur, Djurbidrag, EU-stöd	785 42 37
Frank Lena	Registrator, kursanmälningar	785 49 25
Hammarbäck Peter	Strukturstöd, Fältkontroller	785 49 31
Karlsson Pär	Restaurering betesmarker, Åtgärdsplaner	785 49 40
Larsson Anders	EU-stöd	785 49 14
Larsson Iris	Blockkartor, EU-stöd	785 49 18
Nigell Kristina	Återkrav, EU-stöd	785 49 32
Norén Cecilia	EU-stöd	785 49 11
Pettersson Åsa	Djurfrågor, KULM*	785 41 97
Sjöberg Sofia	Fältkontroller	785 49 14
Sjöstrand Christina	Strukturstöd, Ekonomi, Lån	785 49 09
Strömberg Maria	EU-stöd	785 53 21
Stålnacke Pia	Våtmarker och småvatten, Torrläggningföretag	785 49 37
Svensson Måns	Åtgärdsplaner	785 49 13
Svensson Sven-Erik	Fastighetsfrågor, Strukturstöd	785 49 04
Tykesson Johannes	EU-stöd, SAM Internet	785 49 20
Williamsson Hanna	Restaurering betesmarker, Åtgärdsplaner	785 49 38
Yrjas Christer	Stallgödselfrågor, Skydd av miljökänsliga områden, Landsbygdsutveckling, Bifrågor	785 49 12
Åkerström Rose-Mari	EU-stöd	785 49 37
Tjänstledig: Cathrine Carlsson		

*) KULM=KompetensUtveckling av Lantbrukare inom Miljöområdet

*Till Jordbrukarna i
Stockholms län*

POSTENS
GRUPPFÖRSÄNDELSE

På väg hem...

Foto: Åsa Pettersson

Adress:

Lantbruksenheten
Länsstyrelsen i Stockholm
Hantverkargatan 29, Box 22 067
104 22 Stockholm, Sverige
Tel: 08 - 785 40 00 (vxl)
Fax: 08 - 650 77 40

Besök vår hemsida på Internet! www.ab.lst.se